

5. МОЖЛИВОСТІ INTERNET

Internet як світова інформаційно-технічна служба існує понад 30 років. За цей час сервіси та служби удосконалювалися та розвивалися, хоча найбільший скачок все таки було зроблено протягом останніх 10 років. Перелік і призначення основних служб Internet наведено в таблиці 1.

Таблиця 5.1

Перелік і призначення служб Internet

Служба	Призначення
World Wide Web	Робота з гіпертекстом і мультимедіа
E-mail	Електронна пошта
Групи новин	Групи дискусій, що охоплюють безліч тем (UseNet, ListServ)
FTP	Передача файлів з одного комп'ютера до іншого
telnet	Робота на віддаленому комп'ютері
Archie	Система пошуку інформації, розміщеної у файлах і каталозі
WAIS	Сервер розподіленої інформації
Gopher	Система, що реалізує доступ до інформації за допомогою меню
Veronica	Індексна система пошуку інформації для Gopher
InterNIC	Мережна інформаційна служба
Finger	Система пошуку людей в Internet

Зупинимося докладніше на деяких службах.

5.1. Пошук інформації в Internet

Зростання Internet в останні роки пов'язане з розвитком Всесвітньої інформаційної павутини. WWW – це величезна бібліотека Internet. Web-сервери, розміщені в різних куточках планети можна порівняти з книгами, а Web-сайти з розділами книг, Web-сторінки відповідно з сторінками чи ілюстраціями. Окремі Web-сторінки пов'язані між собою контекстовими зв'язками, що дають змогу швидко переходити від одного документу до іншого.

Через WWW відкритий доступ до багатьох інших ресурсів Internet: FTP-сервери, Gopher, Wais, телеконференції. Щоб скористатися ними користувач повинен ввести в адресному рядку браузера відповідну URL-адресу, наприклад, <ftp://ftp.relcom.ru>.

Доступ до інформації, розміщеній на серверах переважно вільний і безкоштовний. На серверах з комерційною платною інформацією від користувача вимагають введення імені та паролю.

Подорож по гіпертекстовим зв'язкам інколи називають Internet-серфінгом, підкреслюючи простоту і плавність переходів.

Вперше ідею гіпертексту сформулював у 1960 році Тед Нельсон. Хоча втілення в практику здійснилося лише на початку 90-х років.

Як і в звичайній бібліотеці у величезному нагромадженні інформації дуже складно знайти потрібну. Вирішують цю проблему за допомогою пошукових

серверів (search engines). Типова структура пошукового сервера містить базу даних (БД) і програму для їх обробки.

Будь-яка пошукова система складається з двох частин: інтерфейсу і спеціальної програми, встановленої на пошуковому сервері, яка перебираючись від сторінки до сторінки за посиланнями, індексує всю текстову інформацію в свою базу даних. Зазвичай такій програмі дається сторінка з деякою кількістю посилань на різні каталоги ресурсів. Програма, перебираючи по черзі посилання, набирає все більший обсяг інформації. Коли користувач вводить в цю систему яке-небудь слово для пошуку, воно шукається в базі даних на сервері, а користувачу видається низка посилань на ті сервери, на яких задане слово зустрічається.

Оскільки сервери постійно міняються, програмі доводиться періодично повертатися до вже проіндексованих серверів для оновлення інформації, інакше вже через два-три місяці половина посилань, які пошукова машина видає у відповідь на запит, будуть недоступні. У різних пошукових системах період оновлення може істотно відрізнятися, причому часто чим менший обсяг проіндексованої інформації система містить, тим частіше вона повертається до кожної з сторінок для перевірки на наявність змін.

За способом пошуку та організацією результатів пошукові програми класифікують на дві групи. Системи індексування (search index) проводять пошук по ключовим словам, заданим користувачем. Укладачі каталогів (search directory) організують Web-сторінку в системах ієрархічно пов'язаних розділів. В першому випадку пошук за словами, в другому за тематичними рубриками. Але, зараз грань між цими програмами поступово стирається більшість популярних пошукових систем реалізують обидва способи.

Сукупність знайдених по запиту посилань на сторінки оформляється у вигляді Web-сторінки результатів, певним чином відсортованих. Всі посилання супроводжуються короткою анотацією. Для переходу до потрібної досить клацнути правою кнопкою миші. Якщо список дуже широкий, деякі системи дозволяють звужити коло, ввівши додаткові обмеження.

При роботі з пошуковими системами користувачу, потрібно мати на увазі, що уміння правильно будувати запит може значно полегшити перебір результатів пошуку на предмет релевантності (від англ. relevancy - доцільність).

Для підвищення ефективності пошуку інформації бажано дотримуватись наступних рекомендацій:

1. Використовуйте фрази. Замість одного слова краще набрати у відповідному полі введення цілу фразу, яка більш конкретно описує тему пошуку.
2. Будьте як можна більш точними у визначеннях. Ключові слова повинні бути вкрай інформативними. Наприклад, при пошуку вільно поширюваних архіваторів замість фрази "безкоштовні програми" спробуйте набрати "безкоштовний архіватор, доступний для завантаження".
3. Для побудови запитів активно використовуйте команди "AND" та "OR". Це дозволить вам включати або виключати для пошуку певні слова, присутні на сторінках, що обробляються пошуковою машиною.

4. Сортуйте результати. Більшість систем дають можливість користувачеві здійснювати повторний пошук даних серед віднайдених результатів.

5.1.1. Українські пошукові сервери

BIGMIR.NET (<http://www.bigmir.net/>)

У листопаді 2003 року Internet-холдинг Sputnikmedia.net оголосив про завершення розробки власної пошукової системи по українським сайтам і введенні її в експлуатацію.

Новий сервіс доступний всім бажаючим з головної сторінки порталу bigmir.net. На сьогоднішній день проіндексовано близько 7 млн. сторінок на 52 тис. серверах, що відносяться до України.

META (<http://www.meta.ua/>)

Проект "Мета" (рис. 5.1) досить молодий, однак вже встиг зарекомендувати себе як авторитетний ресурс в українському Internet. На заголовній сторінці є можливість вибору української, англійської чи російської версії сайту. Пошук можна проводити як по всьому документу, так і по тексту, заголовку, ключовим словам, підписам до картинок, посиланням і коментарям.

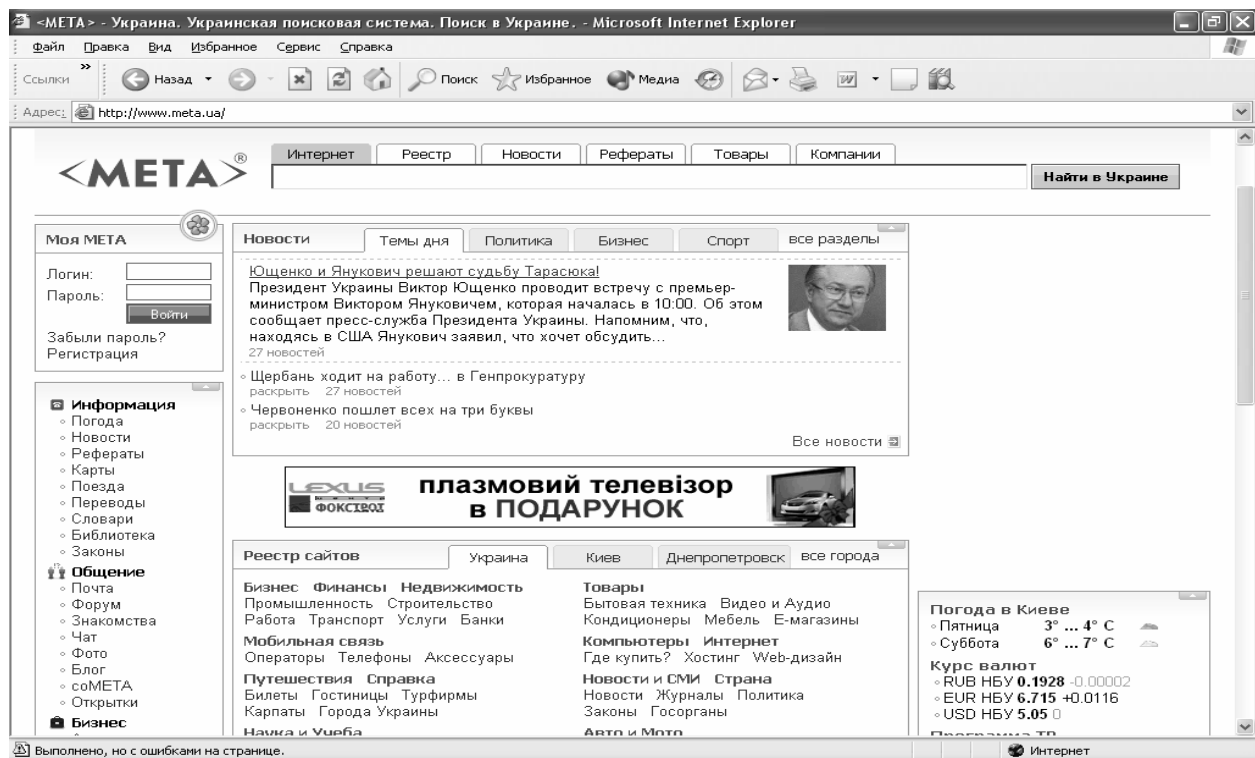

Рис. 5.1. Основне вікно пошукової системи МЕТА

За останні два роки у Мети з'явилася можливість повнотекстового пошуку по заданих регіонах України, новинах, довіднику "Бізнес-Україна", декількох електронних магазинах. "МЕТА" розуміє нові формати документів, такі, як .doc, .xls, .rtf, .zip, .rar і т. п.

У доповнення до словникових морфологічних аналізаторів, що використовуються в системі, були розроблені модулі "ймовірностної морфології" для української, російської та англійської мов. Вони дозволяють з дуже високою

точністю відмінювати "несловникові" слова (прізвища, аббревіатури, неологізми і т. п.).

Система складається з 4-х пошуково-індексуєчих серверів і 1-го веб-сервера, що дозволяє значно прискорити оновлення пошукового індексу і додання нових українських ресурсів, підвищивши також швидкість обробки запитів. На сьогоднішній день система щодня обробляє близько 4-5 GB нових документів, а загальний об'єм документів в індексі перевищує 100 GB (5 млн. 567 тис URL).

TOPPING (<http://www.topping.com.ua>)

Проект Ping, що розвивається компаніями PACO Links і Skyline Electronics, один з перших українських порталів. На даний момент в системі зареєстровано біля 3000 сайтів і їх кількість постійно зростає.

5.1.2. Російські пошукові сервери

RAMBLER (<http://www.rambler.ru>)

Сервер Rambler компанії Stack (рис. 5.2) є одним з самих великих і найбільш відомих пошукувачів російського Internet. Система містить мільйони документів з більш ніж 15 тис. Web-вузлів, а над підтримкою всього цього проекту трудяться біля сотні фахівців.

Рейтинг Rambler Top 100 дуже часто використовується багатьма компаніями як показник авторитетності тих або інших ресурсів. Навіть широко відомий www.anekdot.ru для визначення кількості відвідувань користується послугами лічильника Rambler. Значущість цієї системи пошуку для російськомовного Internet можна, мабуть, порівняти з авторитетом AltaVista в англomовній частині мережі.

Рис. 5.2. Пошуковий сервер Rambler

Rambler надає відвідувачам безліч послуг: дозволяє, наприклад, збільшувати або зменшувати значущість окремих слів в ключовій фразі за допомогою си-

мволів "+" і "-", полегшує пошук в адресах URL, заголовках сторінок і навіть в декількох абзацах на початку документа.

За допомогою даної системи можна легко знаходити "схожі" сторінки, здійснювати повторний пошук адрес серед вже знайдених. У відповідь на запит Rambler видає клієнтам список посилань (рис. 5.3), забезпечуючи кожне з них невеликою анотацією, з якої ви дізнаєтесь кодування документа, його розмір, дату створення/оновлення, а також прочитаєте фрагмент пропозиції з ключовою фразою пошуку. Розкриття сторінок зі списку пошуку виконується в новому вікні.

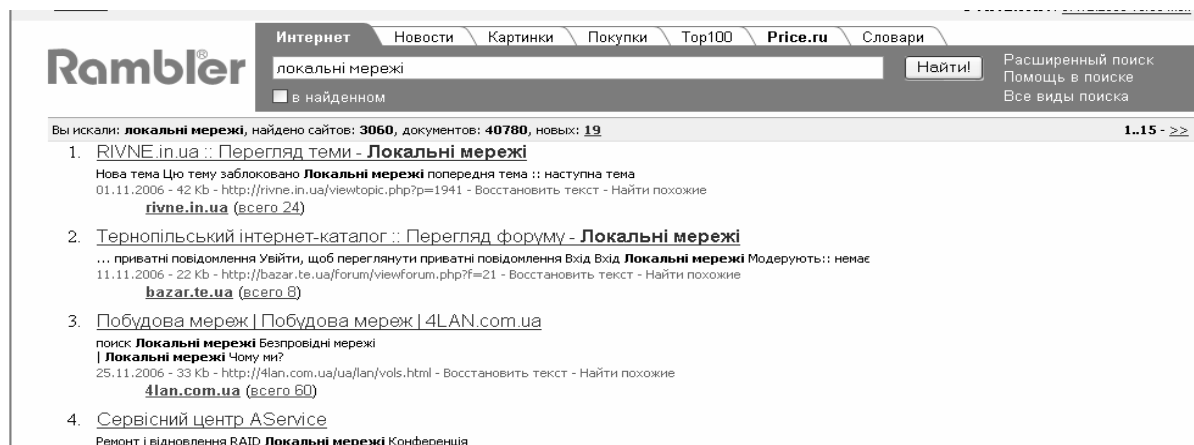

Рис. 5.3. Фрагмент результатів пошуку

APORT (<http://www.aport.ru>)

Пошукова система "Апорт!" належить компанії "Агама" і розробляється при підтримці Intel.

Пошук в "Апорт!" ведеться по базі даних, що містить понад два мільйони документів, оригінали яких розташовані на більш ніж 13 тис. серверів. Система може шукати необхідну інформацію по різних словоформах введених слів, виправляти в них помилки, підтримувати пошук по фразах, в яких легко вказати обмеження у відстані між фрагментами тексту, задане потрібною кількістю слів або фраз, а також допустимий тимчасовий період створення документів. Можливий пошук за адресами URL, заголовками документів, підписами до картинок, посиланнями і коментарями. Більш того система може здійснювати автоматичний переклад з російської на англійську і з англійської на російську мови не тільки ключової фрази при запиті, але і отриманої внаслідок інформації.

Підсумки пошуку упорядковуються по частоті використання шуканих термінів у документі. Разом з посиланням відображається фрагмент тексту, де зустрічаються ключові слова, а також дата і час останньої модифікації файлу. Це дуже зручно, оскільки дозволяє визначити, наскільки документ відповідає по значенню заданій ключовій фразі.

Серед інших приємних особливостей цього сайту можна назвати індикатор завантаження, рейтинги самих уживаних ключових слів і найбільш популярних серверів.

YANDEX (<http://www.yandex.ru>)

Сайт Yandex, що належить компанії CompNet, є одним з проєктів, що динамічно розвиваються в РуНеті. У ньому пошук ведеться більш ніж по 30 тис. серверів, проіндексовано біля 2 млн. документів, і ці показники постійно зростають.

Основною перевагою системи Yandex є здатність знаходити задані слова незалежно від форми, в якій вони вживаються в документах. Цікаво, що система здатна "відмінювати" навіть ті слова, яких немає в словнику, причому пошук може вестися як за всіма формами ключових слів, так і за конкретно заданими.

Дана пошукова система дозволяє встановлювати відстань між фрагментами ключової фрази з урахуванням їх порядку, посилювати значущість того або іншого слова, використовувати уточнюючі слова. Пошук можна також вести по заголовках документів, по посиланнях, що зустрічаються на сторінках. Крім того, в Yandex легко знайти документи, схожі по значенню на ті, що зацікавили вас при попередньому запиті. Можна обмежувати пошук серед вже знайдених документів, тобто проводити своєрідне "чищення" результатів запиту.

При впорядкуванні списку посилань, що надається користувачу, враховується число ключових слів, що зустрілися в документі, їх положення і відстань між ними, крім того, кожна з адрес URL містить коротку анотацію знайденого документа.

Yandex має можливість пошуку зображень "Яндекс.Картинки". "Яндекс.Картинки" – найбільша база російськомовного пошуку в своїй категорії (34 млн. картинок в базі, 900 тис. користувачів в тиждень).

"Яндекс" - перший з російських пошуковців почав індексувати документи не-Web-форматів. Yandex має пошук по форматах *.rtf, *.pdf та *.doc.

Відносно новим проєктом Яндекс являється сервіс Яндекс.Гроші. Він використовується для супроводу процесів придбання товарів через глобальну мережу.

5.1.3. Міжнародні пошукові сервери

YAHOO! (<http://www.yahoo.com>)

Одним з найвідоміших порталів в мережі був, є, і залишається сайт компанії Yahoo, який з'явився у квітні 1994 р.

Сервер Yahoo! має приблизно 40 млн. відвідувачів на місяць, і це число безперервно зростає. Крім того, багато шанувальників і у розділу Yahoo! Headlines, де зібрані новини від провідних інформаційних агентств: Reuters, AP, MSNBC і інш. Має більше ніж 50 розділів, що стосуються самих різних областей: Yahoo! Finance для бізнесменів і фінансистів; Yahoo! Travel для мандрівників; Yahoo!igans! for Kids для неповнолітніх і безліч інших. Є і вичерпне керівництво для покупців різних товарів.

Відвідувачі сайту можуть отримати безкоштовно адресу електронної пошти, скористатися можливостями мережевого пейджинга (Instant Messaging), взяти участь в on-line дискусіях (Chat) і, що особливо цінується клієнтами, створити індивідуальний портал (My Yahoo!).

Сайт має 14 локалізованих версій, де розташована інформація, що стосується тільки конкретного регіону, наприклад Yahoo! Germany або Yahoo! Asia.

ALTAVISTA (<http://www.altavista.com>)

Навесні 1995 р. троє співробітників дослідницької лабораторії DEC отримали в своє розпорядження, новітній на той час, супершвидкісний сервер Alpha 8400 (кодова назва TurboLaser) і розмістили на ньому доступну для пошуку інформацію з дощок оголошень (bulletin boards) за останні десять років. Як говорять співробітники компанії сьогодні: "Все почалося з любові до порядку".

Але по іронії долі, AltaVista отримала свою назву саме через відсутність порядку. Під час чергової планерки на погано витертій дошці залишилося декілька слів – Alto, взяте з імені міста Пало-Алто (штат Каліфорнія), і Vista – вигляд, перспектива. Розробникам сподобалося поєднання AltaVista – "вигляд зверху", і воно стало торговою маркою пошукової машини, яка незабаром набула велику популярності в мережі.

До недавнього часу база даних AltaVista була самою великою в Internet. Реєстрація сайтів в ній відбувається протягом 48 годин, і якщо інші пошукові машини іноді відключаються на технічну перерву, відмовляються приймати адреси або включають їх в базу даних з великим запізненням, то за AltaVista таких "гріхів" не помічалось.

Серед особливостей цієї пошукової системи можна указати такі додаткові механізми, як Photo Finder – інструмент пошуку зображень, технологію онлайнового перекладу документів, розроблену компанією Babelfish. До речі, остання властивість дозволила пошуковій машині індексувати документи на декількох мовах, список яких ви знайдете на її головній сторінці.

GOOGLE (<http://www.google.com>)

Google є найпотужнішою і найшвидшою пошуковою машиною у світі. Сьогодні індексує понад 6 млрд. документів.

Прихильність користувачів заслужила організація інтерфейсу робочого вікна (рис. 5.4). На противагу іншим, які перетворилися на мегапортали з великою кількістю сервісів, графічних зображень та рекламних заставок, початкова сторінка Google вражає мінімалізмом розміщеної інформації. Що, звичайно не може не відзначитися на швидкості завантаження, та й психологічному комфорті користувачів.

Заслуговує на увагу можливість настроїти інтерфейс по власному смаку. Для перекладу інтерфейсу Google на потрібну мову, досить один раз вибрати потрібний пункт в меню **Языковые инструменты**.

Дві основні задачі програмістів Google – це релевантність результатів і зручність пошуку. За останні два роки Google поліпшив Web-інтерфейс пошукової машини (додалися посилання на пошук ілюстрацій, новин, конференцій Usenet і каталогу).

Алгоритми для визначення релевантності знаходяться в стані постійного оновлення – щомісяця Google впроваджує декілька нових механізмів, покликаних поліпшити якість пошуку.

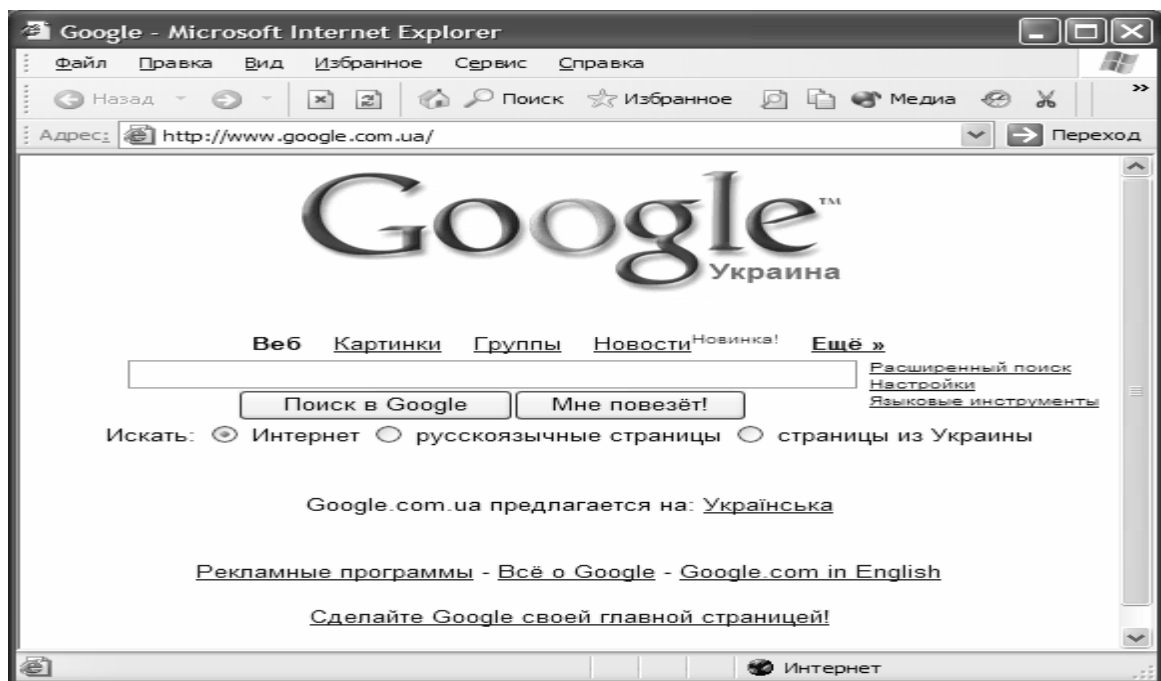

Рис. 5.4. Интерфейс пошукової системи Google

Третьою особливістю системи став добре продуманий набір сервісів пошуку. Крім стандартного пошуку, доступний і розширений (рис. 5.5). В цьому режимі можна обмежити вибірку документів на певній мові та визначеного формату, вказати скільки документів потрібно виводити на сторінці, задати спосіб сортування даних, звузити коло пошуку до одного сайту чи сторінки.

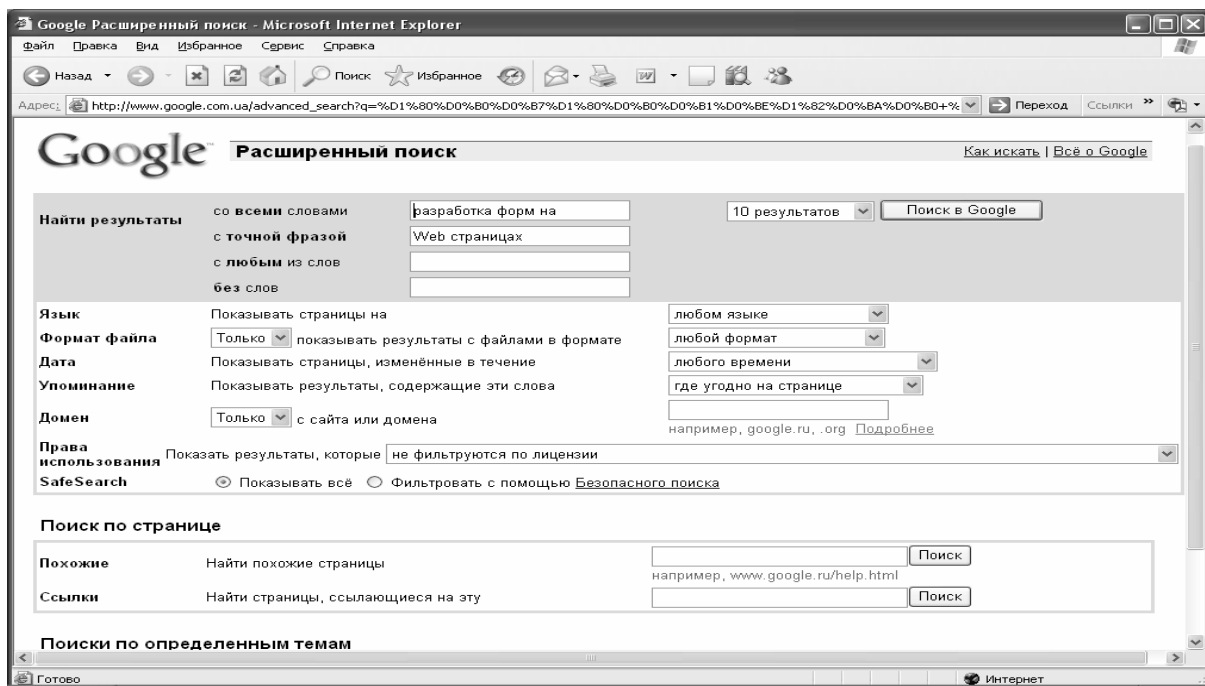

Рис. 5.5. Можливості розширеного пошуку Google

Недавно на сервері з'явився власний каталог, але поки що невеликих розмірів.

В 2004 році на Google відкрився сервіс Google Maps, який став сенсацією року. В базі даних зберігались супутникові фото практично будь-якого місця

планети, при чому більшість фрагментів карти забезпечували можливість розгляду навіть окремих будинків.

Новинкою Google є можливість роботи зі всіма його службами, не заходячи на його сторінку. Розробники серверу придумали спеціальну панель Google Toolbar, яка вбудовується в стандартний браузер у вигляді додаткового адресного рядку. Для встановлення панелі потрібно зайти на сайт <http://toolbar.google.com>, та виконати інструкції по встановленню.

5.2. Віртуальна електронна пошта

Електронна пошта (e-mail) залишається одним із самих популярних сервісів Internet.

Як засіб комунікації електронна пошта виникла в 1965 році, коли Ноель Моріс та Том Ван Влек написали в Масачусетському технологічному інституті програму MAIL для операційної системи, встановленої на комп'ютері IBM 7090/7094. Сама команда, вбудована в операційну систему дозволяла користувачам передавати повідомлення один одному в рамках одного комп'ютера. При виконанні команди в каталозі адресата повідомлення створювався чи модифікувався файл MAIL BOX (фактично, прообраз сучасних поштових скриньок).

В серпні 1970 винахідником комп'ютерної миші та віконного інтерфейсу Дугласом Енгельбартом була створена універсальна поштова система, яка дозволяла відправляти і текст і графіку.

В 1972 році Рей Томлінсон вперше ввів в формат електронної адреси значок @, саме тому його інколи називають винахідником електронної пошти, але це звісно не так.

Електронна адреса, яку ми отримуємо від провайдера і записуємо в налаштуваннях програми-мейлера, прив'язана до конкретного комп'ютера, на якому вона встановлена. Якщо виникає потреба у постійному переміщенні від одного комп'ютера до іншого, у нагоді стають віртуальні електронні адреси, послуги яких надають все більше і більше сайтів. Безкоштовна адреса електронної пошти, звичайно, не буде цілком дармовою – ви все одно платите провайдеру за доступ у Internet.

Сьогодні в Internet існують сотні добре відомих і надійних служб безкоштовної електронної пошти – Hotmail (www.hotmail.com), AltaVista (altavista.digital.com), BigFoot (www.bigfoot.com), www.freemail.ukr.net, www.mail.ru, www.gmail.google.com, www.ukr.net, www.ua.fm і т.д. Крім спеціалізованих поштових серверів, поштові послуги надають практично всі пошукові системи. Наприклад, Рамблер, Яндекс, Yahoo та інші.

При виборі поштового сервера слід звернути увагу на наступні фактори: розмір дискового простору, що надається під скриньку, загальний інтерфейс і можливості його налаштування, різноманітні сервісні можливості, як то автовідповідач, чорні списки, служба антиспаму та вірусного захисту, можливість переадресації пошти, використовувані протоколи.

Переваги віртуальної електронної пошти:

1. можливість доступу до поштової скриньки з будь-якого комп'ютера, підключеного до Internet;
2. безкоштовність, незалежно від місцезнаходження адресата;
3. швидкість доставки повідомлень;
4. можливість відправлення різноманітної інформації, як-то текст, фото, чи інші файли;
5. анонімність;
6. можливість створення декількох скриньок;
7. досить великий об'єм дискового простору, що надається для сервісу, дозволяє зберігати ваші власні файли на сторонньому сервері;

Основні проблеми, пов'язані з електронною поштою, це звичайно спам та шкідливе програмне забезпечення.

Спам – несанкціоновані рекламні розсилки, інколи не зовсім пристойного характеру. Електронна пошта стала майже ідеальним середовищем для розповсюдження вірусів. Поштові служби ведуть постійний бій з спамом та вірусами. Зокрема, при створенні скриньки для захисту від автоматичної реєстрації потрібно ввести код, приведений на рисунку, також при надходженні реклами можна сигналізувати поштовому агенту адреси спамерів.

Суттєва відмінність цих служб у використанні поштової скриньки, що зберігається на поштовому сервері, який надає такі послуги, а доступ до неї відбувається за допомогою браузера.

Створення поштової скриньки

Відкривши за допомогою браузера вікно сайту, на якому пропонується створення віртуальної адреси (рис. 5.6), ми бачимо, що там потрібно ввести логін та пароль. Поруч з ними має бути слово „Зареєструватися”, „Нова адреса” чи щось подібне.

Далі інколи відкривається сторінка з правилами користування сервісом, правами та обов'язками сторін і т.і. Часто, „підписання” угоди здійснюється за замовченням, тобто якщо користувач реєструється, він зобов'язаний прийняти умови. Наступний крок – створення користувачем за допомогою реєстраційної форми власного облікового запису (рис. 5.7).

Він вводить ім'я, пароль і деяку додаткову інформацію. Наприклад, інколи вимагається місце проживання, стать, інтереси, додаткова електронна адреса. В анкеті обов'язкові для заповнення поля часто позначаються зірочками.

Повідомлення електронної пошти знаходять свого адресата за допомогою спеціальної поштової адреси. Вона складається з двох частин, розділених знаком @. Зліва значка поміщається ім'я поштової скриньки (ім'я користувача, логін). Справа – ім'я домену, тобто серверу, на якому знаходиться дана скринька.

Наприклад адреса Olga@ukr.net означає, що скринька Olga знаходиться на сервері www.ukr.net.

До вибору імені слід підходити дуже відповідально, оскільки воно повинне бути пов'язане зі своїм власником. Не слід сподіватися на можливість реєстрації під іменами ira, igor, чи olga. Скоріше всього ці логіни вже зайняті, і прийдеться нафантазувати щось більш складне.

Пропуски, крапки та коми в e-mail адресі не передбачені. Якщо потрібно розділити слова, то користуються символом підкреслення „_”. Наприклад, olga_ivanova@ukr.net.

Не обов'язково при складенні логіна використовувати власне ім'я, можна придумати мережне, так званий **нік**. Наприклад, joker@ukr.net.

В іменах також можна використовувати цифри, але вони можуть бути тільки після літер. Наприклад, help009@ukr.net.

Пароль, це своєрідний ключ до відкриття скриньки. Він не повинен бути простим і легко відгадуваним, в той же час зручним для запам'ятовування. Деякі поштовики висувають обмеження по складності паролю – не менше 4-6 символів. Пароль може складатися, як з літер так і з цифр, причому враховується регістр і мова при наборі. Перед введенням паролю, потрібно звернути увагу на стан клавіатури, оскільки на екрані пароль зображуються зірочками і порівняти задумане з введеним не вдасться. Ще одною запобіжною мірою є повторне введення того ж паролю.

Більшість сайтів містить службу нагадування паролів, якщо ви їх забули. Для цього ви маєте увести відповідь на якесь запитання, яке вам буде задано, коли ви, вказавши логін, виберете пункт „Забули пароль?”.

Для підтвердження правильності вводу своїх даних та захисту від автоматичної реєстрації, вам буде запропоновано вказати набір символів з малюнку, який з'явиться на екрані. Тому, при реєстрації режим показу малюнків треба увімкнути.

Якщо всі дані заповнені коректно, відкривається поштова скринька і сервісна служба поздоровляє з успішною реєстрацією. В іншому випадку, реєстратор знову повертає до анкети з повідомленням про помилку чи нестачу певних даних, для коригування, причому паролі та код захисту від автоматичної реєстрації потрібно ввести повторно.

В подальшому для відкриття скриньки, досить зайти на потрібний сервер і ввести у відповідні форми ім'я користувача та пароль.

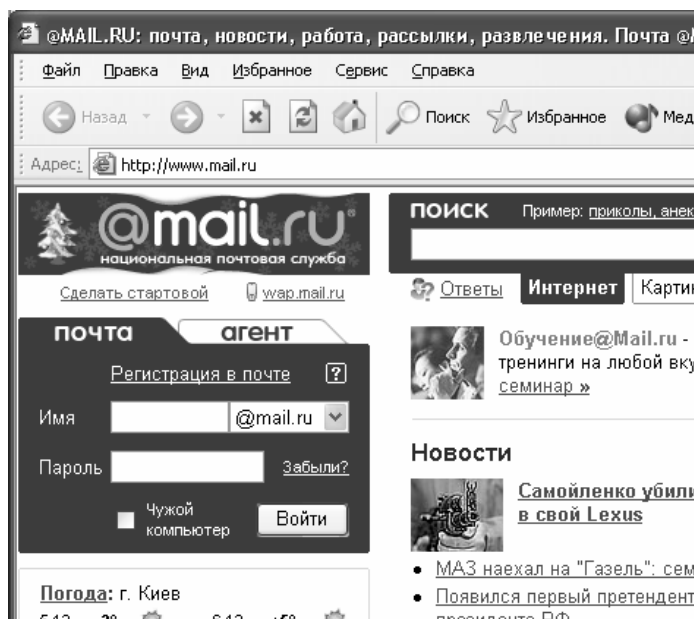

Рис. 5.6. Поштова служба Mail.ru

Регистрация почтового ящика

[Помощь по регистрации почтового ящика](#)

Символом * отмечены поля, обязательные для заполнения.

E-mail	*	<input type="text" value="folkbestlife"/>	<input type="text" value="@mail.ru"/>	— Вы можете выбрать любое имя, длиной не более 16 символов и состоящее из латинских букв, цифр, знаков подчеркивания ("_"), точки (".") или минуса ("-") в любом из четырех доменов: Mail.Ru, Inbox.Ru, List.Ru или BK.Ru. Имя не может начинаться с символов минуса ("-"), точки (".") или знака подчеркивания ("_").
Пароль	*	<input type="password" value="•••••"/>		— в пароле нельзя использовать кириллицу. Длина пароля должна быть не менее четырех символов. Не выбирайте слишком простой пароль, его могут легко подобрать и воспользоваться вашим почтовым ящиком.
Повторите пароль	*	<input type="password" value="•••••"/>		

Если Вы забудете пароль

Выберите вопрос	*	<input type="text" value="Номер паспорта"/>	— если Вы забудете пароль, для его восстановления Вам нужно будет ответить на этот секретный вопрос. Выберите вопрос, ответ на который Вам легко запомнить, а другим - трудно подобрать.
или укажите свой		<input type="text"/>	
Ответ на вопрос	*	<input type="text" value="123456"/>	
Доп. e-mail		<input type="text"/>	— альтернативный почтовый адрес используется при восстановлении пароля

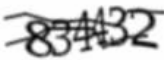
Дополнительная информация о пользователе

Имя	*	<input type="text" value="Иван"/>			
Фамилия	*	<input type="text" value="Демидов"/>			
День рождения	*	<input type="text" value="15"/>	<input type="text" value="Октябрь"/>	<input type="text" value="1978"/>	— день в формате ДД, месяц выберите из списка, год в формате ГГГГ
Ваш пол	*	☒ Мужской ☐ Женский			
Ваша страна		<input type="text" value="Украина"/>			
Регион		<input type="text" value="Днепропетровская обл."/>			

Мгновенное уведомление о приходе почты

☐ Установить программу Mail.Ru Агент	— Выбирая этот пункт, Вы подтверждаете согласие с условиями Пользовательского соглашения М-Агента
---	---

Защита от автоматических регистраций

			
Число на картинке	*	<input type="text" value="834432"/>	Не вижу число

Нажимая эту кнопку, Вы принимаете условия пользовательского соглашения.

Рис. 5.7. Приклад заповненої реєстраційної форми

Для листування друзям потрібно сповіщати повну e-mail адресу, тобто для новоствореної скриньки (рис. 5.4) це – folkbestlife@mail.ru. Пароль, звичайно відомий тільки Вам. Основні прийоми роботи з віртуальною електронною скринькою такі ж як зі звичайною та розглядались в розділі Мейлери.

Деякі сайти дозволяють настроїти мейлер на віртуальну адресу, яку ви на них отримали. При цьому, замість IP-адреси SMTP та POP3 сервера, потрібно вказувати URL-адресу сайта без символів http://www.

При необхідності, майже всі дані, приведені в реєстраційній формі можна оновити. Для цього потрібно скористатися настройками скриньки. В залежності від вибраної поштової служби, перелік можливих налаштувань може суттєво відрізнятися. Наприклад, перелік можливих налаштувань скриньки на mail.ru (рис. 5.8) набагато ширше ніж на rambler.ru.

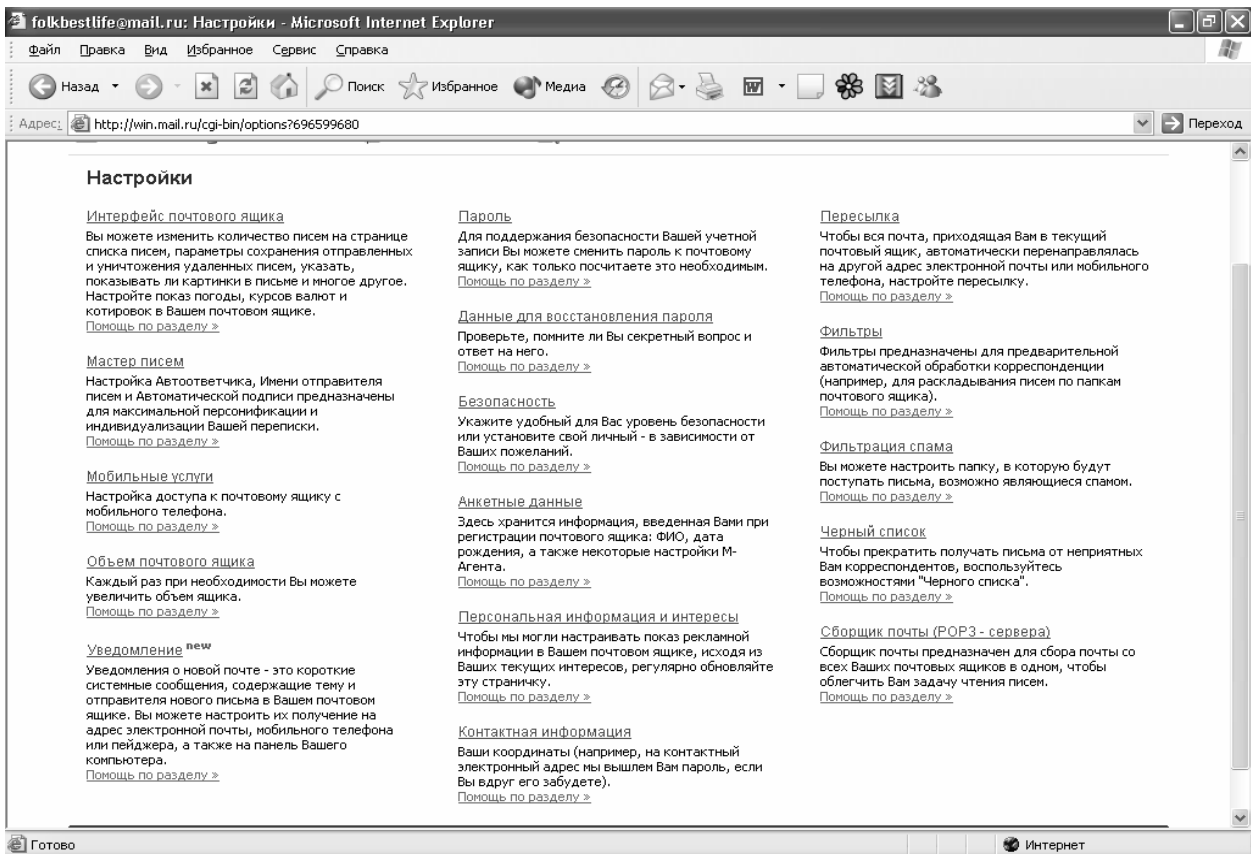

Рис. 5.8. Настройки скриньки на сервері mail.ru

В 2003 році на mail.ru з'явилась нова сервісна програма М-Агент (рис. 5.9), що суміщає достоїнства пошукової системи, колекції посилок, Internet-пейджера та системи сповіщення про надходження нових листів.

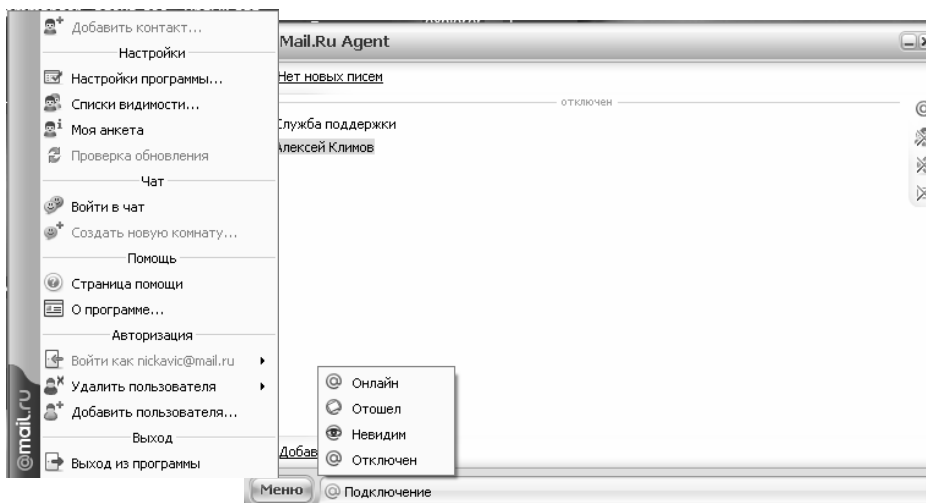

Рис. 5.9. Интерфейс М-Агента

Доступ до пошти через WWW, POP3 та WAP.

5.3. Поняття “чату” і форуму в Internet

“Чатом” в Internet називається проведення конференції в режимі реального часу. При цьому кожен з кореспондентів цієї конференції може бачити листи, що надходять від усіх інших кореспондентів. Можна також об’єднатися з де-

якими кореспондентами і зробити своє листування невидимим для інших учасників конференції. Подальший розвиток швидкості передачі даних в Internet та нових форматів звукових та відео файлів привів до можливості голосового та відео спілкування в режимі реального часу.

Форум нагадує чат, але в ньому обговоренню підлягає якась, наперед визначена тема. Найчастіше форуми влаштовуються для того, щоб опитати читачів якоїсь статті про їх думку. Інколи форуми призначені для постійно обговорюваної теми, наприклад, ремонт комп'ютерів чи антивіруси. Інша відмінність форму в тому, що в будь який час ви можете прочитати всі послання, адресовані на цей форум. В чаті ж, все, що написано декілька годин тому, пропадає.

5.3.1. Чат та форум на сайтах

Щоб отримати доступ до форуму або чату на якомусь сайті, потрібно знайти текст, який би запрошував прийняти участь у обговоренні певної теми. Цей текст обов'язково матиме слово „чат” або „форум”.

Для прикладу, розглянемо сайт www.gorod.dp.ua, який дозволяє з певного списку вибрати пункт „Форум” (рис. 5.10).

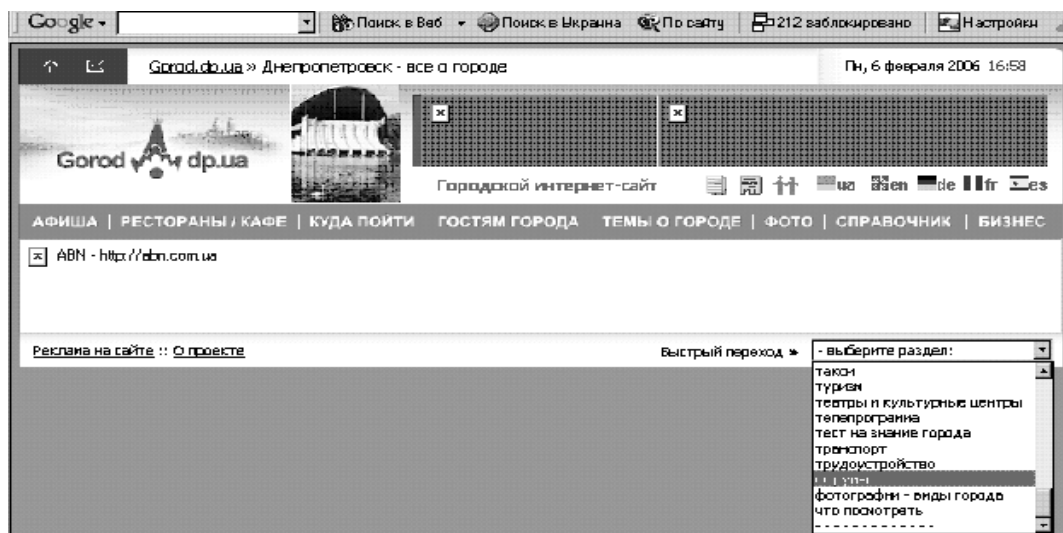

Рис. 5.10. Звертання до форуму на сайті www.gorod.dp.ua

На сторінці форуму ви бачите повний перелік тем, за якими ведеться дискусія (рис. 5.11). Обравши потрібну (двічі клацнути лівою кнопкою мишки), ви бачите перелік повідомлень, які написали читачі цього форуму (рис. 5.12).

The screenshot shows a forum page with a table of topics. The table has columns for topic name, number of replies, number of views, and the last post. The topics are in Russian and Ukrainian.

Тема	Темы	Обсуждения	Последнее сообщение
Город Днепропетровск			
Общие темы Общие темы, обсуждения всего наиболее важного на текущий момент... Модераторы Admin, Nica, Bobin, Собакевич, Дан, Alex, Selenia	4772	166143	Пн Фев 06, 2006 16:54 vayte →
Городские новости и события Городские новости, события, анонсы, приглашения (события могут быть не только городского масштаба...) Модераторы Admin, Nica, Bobin, Собакевич, Дан, Selenia	587	20936	Пн Фев 06, 2006 16:56 Add →
Обсуждение товаров и услуг Обсуждение товаров и услуг, торговых марок, продукции, качества сервиса, в т.ч. коммунального, прав потребителей и т.д.	2696	48218	Пн Фев 06, 2006 16:50 kotik →

Рис. 5.11. Перелік тем на форумі сайту www.gorod.dp.ua

Вибравши потрібне повідомлення, можете його прочитати (рис. 5.13). Якщо натиснути на кнопку „Ответить”, ви зможете вступити в дискусію з автором

листа. Якщо натиснути кнопку „Новая тема”, то межах цього ж форуму ваше повідомлення потрібно створити з новою темою.

Рис. 5.12. Перелік повідомлень за обраною темою форуму

Поняття чату розглянемо на прикладі сайту <http://www.goroda.com.ua/>, на якому можна обрати якесь місто України, сайт якого може мати можливість чату.

Рис. 5.13. Зразок повідомлення з форуму сайту www.gorod.dp.ua

Було обрано сайт міста Джанкоя, який свій чат називає клубом. Спочатку вам пропонується зареєструватися (рис. 5.14).

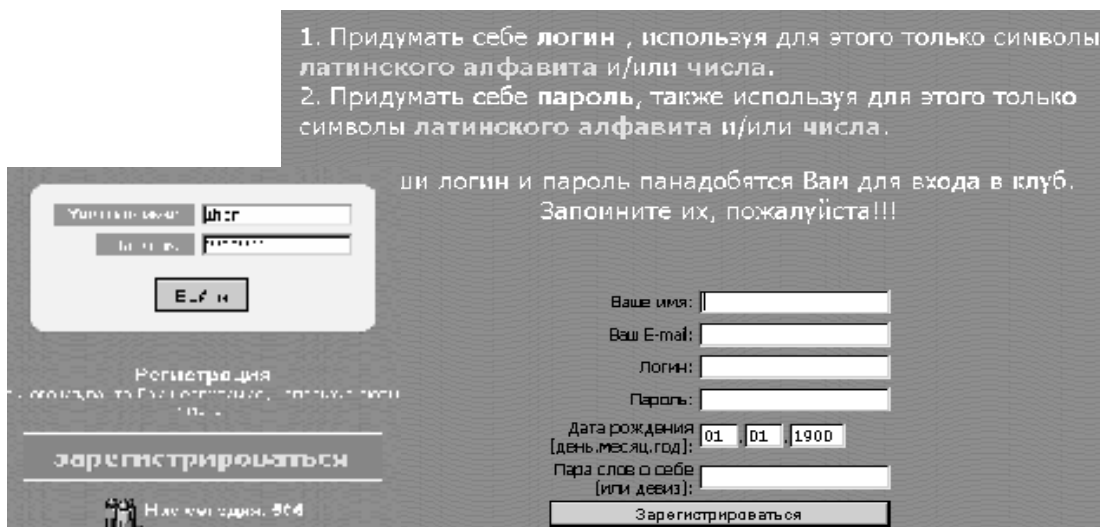

Рис. 5.14. Зразок реєстрації для участі в чаті

Доступ до чату виглядає як список коротких реплік, які подають учасники чату в режимі реального часу. Кожній репліці передують ім'я, яке ви собі обрали для спілкування (рис. 5.15).

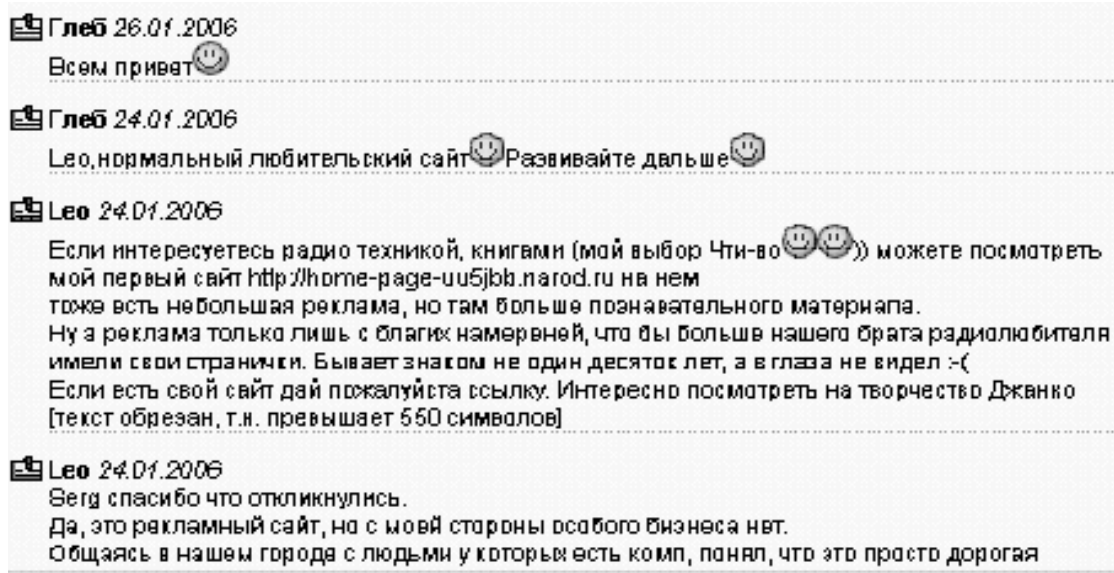

Рис. 5.15. Зразок чату на сайті міста Джанкоя

В будь який момент ви можете написати свою репліку, звертаючись до когось із учасників чату. Ваша репліка буде видна одразу всім, хто „знаходиться” в чаті.

5.3.2. Програмно забезпечений чат

Такий чат забезпечується вже відомим браузером Opera. Достатньо тільки в головному меню програми обрати пункт „Service - Mail&Chat Account - Chat”. Почне роботу майстер налаштування цього режиму роботи програми. Достатньо буде обрати нікнейм (nickname, англ. – псевдонім) для спілкування в чаті та вказати, через який чатовий сервер буде здійснюватися спілкування: Opera-Net Europe, UnderNet Europe, UnderNet North America, IR Chat Asia, IR Chat Europe, EF Net Asia, EF Net Europe, EF Net North America, DAL Net Europe, DAL Net Asia, DAL Net North America, FreeNode North America, FreeNode Europe, FreeNode Asia або FreeNode Oceania.

При роботі програми в цьому режимі, ви можете бачити повідомлення про підключення до обраного чату (рис. 5.16). Саме вікно чату (рис. 5.17), мало відрізняється від інших вікон чату, які забезпечують чатові сайти.

Розглянемо програму Microsoft Net Meeting, яка є представником великого сімейства програм, що забезпечують “чат” в Internet. Спочатку, як і для всіх програм, які призначені для роботи в Internet, виконується попередня настройка Net Meeting (Рис. 5.18).

Щоб вести розмови через Internet, необхідно мати певне устаткування. Комп'ютер повинний бути обладнаний звуковою картою і підключений до мікрофона і динаміків. Звукова карта може бути дуплексною або напівдуплексною. Комп'ютер повинний бути підключений до Internet за протоколом TCP/IP. Хоча в зустрічі можуть брати участь кілька людей, але аудіо- і відеоз'єднання може бути встановлено тільки з одним користувачем.

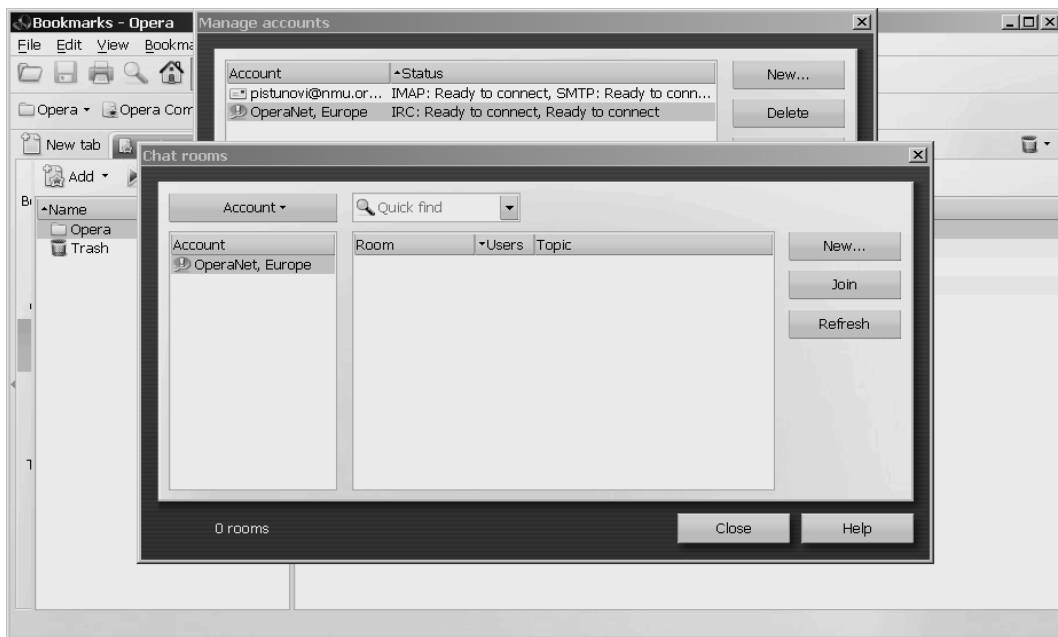

Рис. 5.16. Підтвердження про з'єднання зі вказаним сервером чатів у програмі Opera

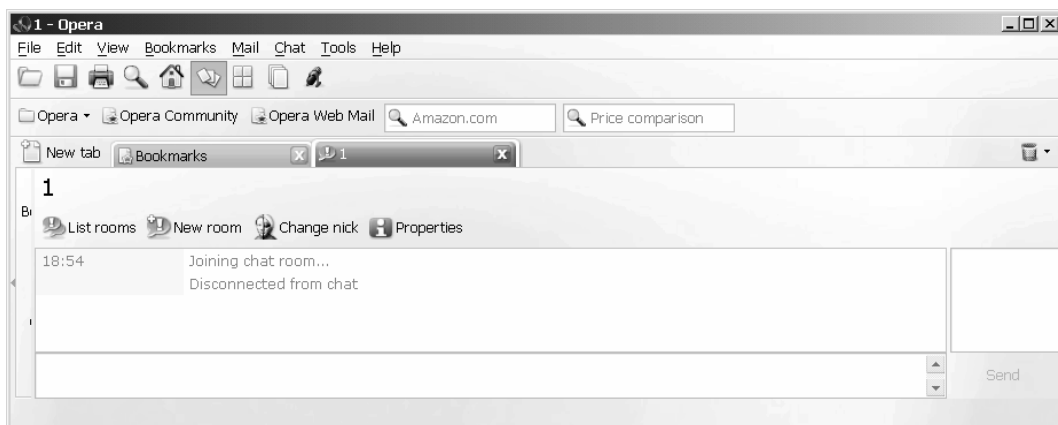

Рис. 5.17. Вікно чатів у програмі Opera

Програма Microsoft Net Meeting дозволяє людям із різних точок земної кулі спілкуватися один з одним через Internet, виконувати спільну роботу і користуватися загальними ресурсами.

Net Meeting надає наступні можливості:

- Виклик користувачів, що працюють на інших комп'ютерах, через локальну мережу або Internet, за допомогою Net Meeting. Зв'язок буде встановлено, якщо у користувача, що викликається, є Net Meeting або інша стандартна програма мережних конференцій.
- Використовуючи Net Meeting, можна відправляти своє відеозображення або зображення обговорюваного об'єкта. Для цього знадобиться карта відеозахвату і камера або камера, що підтримує відеосигнал для Windows. Відеосигнал можна одержувати навіть без відеоустаткування.
- За допомогою NetMeeting можна відчинити один з додатків (програм) і передати його в загальне користування, щоб інші учасники зустрічі бачили, як ви в ньому працюєте. Ви можете дозволити їм разом із вами пра-

цювати у вашому додатку.

- При спільній роботі в додатку, курсором можна управляти тільки по черзі. Але іноді необхідно, щоб всі учасники зустрічі могли працювати одночасно. Саме таким додатком є «Дошка», яка відкриває додаток Paint, в якому всі учасники можуть одночасно писати і малювати на дошці і бачити її зміст.
- Додаток «Розмова» дозволяє учасникам інтерактивної зустрічі відправляти одне одному повідомлення в режимі реального часу. Якщо під час зустрічі хто-небудь відчинить додаток «Розмова», то вікно розмови відобразиться на екранах всіх учасників. Оскільки тільки двоє учасників можуть користуватися звуковим і відеозв'язком одночасно, вікно розмови особливо зручно для зустрічі кількох людей (рис. 5.19). У

списку ярликів виклику перераховані ваші друзі і колеги з указівкою поточного стану підключення до мережі.

- На Web-сторінку можна помістити посилання, за яким вас зможуть викликати користувачі Internet Explorer і Net Meeting.

Під час зустрічі можна передати файл усім її учасникам. Для цього достатньо перетягнути цей файл у список учасників на екрані „Текущий вызов”.

Рис. 5.18. Кнопка завантаження додатку „Дошка”

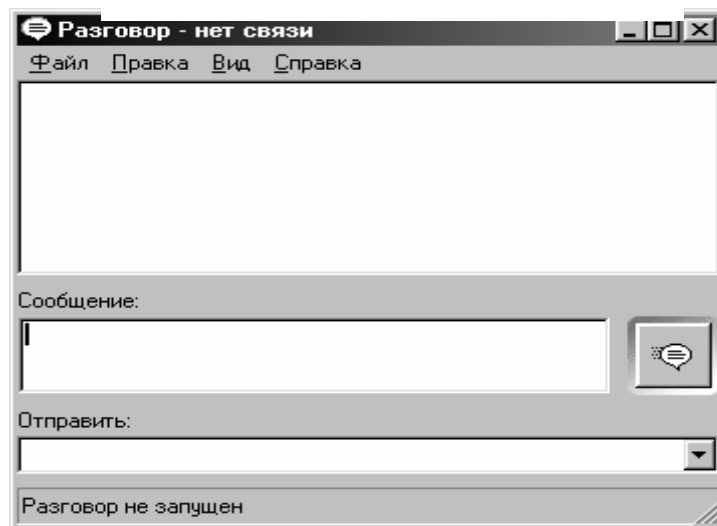

Рис. 5.19. Вікно розмови

5.4. Internet-пейджери

Internet-пейджери це сервіс, що бурхливо розвивається і є певним гібридом електронної пошти та чату.

Сучасні Internet-пейджери виконують функції електронної пошти, передачі повідомлень голосом, біржових котирувань і т.і. Однак спілкування можливе тільки в рамках однієї служби, хоча йдуть розробки універсальних стандартів.

На нинішньому етапі найбільш розповсюджена програма ICQ. Хоча це не просто пейджер, а скоріше унікальний комунікатор. ICQ дебютний проект ізраїльської фірми Mirabillis, який в свій час став певною сенсацією світового масштабу. За 1998 рік кількість користувачів зросла до 30 млн., а в 2005 досягла 250 млн.

ICQ (гра слів від англійського I Seek You – "я тебе шукаю") – це програма, що дозволяє кожному користувачу Internet установити в будь-який конкретний момент, хто з його друзів по заданому списку (які також є клієнтами програми) приєднаний до мережі. Причому всі приєднані розбиваються на кілька категорій: ті, хто виражає готовність до діалогу і прийняття повідомлення, ті, хто хоче, щоб йому не заважали, ті, хто не торкався клавіатури вже кілька хвилин (і на його екрані з'явилася картинка, що захищає екран), і т.д.

При встановленні програми користувачу присвоюється унікальний ідентифікаційний номер, своєрідний телефонний номер, який він буде надавати друзям по спілкуванню. При підключенні до Internet ICQ сповіщає на свій сервер сигнал – „Об'єкт №... ввійшов у мережу”. В той же момент сервер пересилає цей сигнал вашим знайомим (якщо вони знаходяться в мережі і внесли ваш номер в спеціальний контактний лист).

Таким чином, кожен користувач ICQ знає, яке положення його віртуальних друзів у мережі: з ким він може спілкуватися, передати електронну пошту, продемонструвати який-небудь сайт чи просто довідатися, що його друг знаходиться за комп'ютером. Це схоже на можливість заздалегідь, перш ніж набирати номер телефону друга, довідатися, чи знаходиться він у будинку, чи зайнята лінія, а також хоче він говорити з тобою чи ні.

Важлива особливість ICQ – у тому, що ви можете працювати в Word, Excel чи будь-якому іншому додатку, залишаючи при цьому ICQ включеною, і весь цей час продовжувати одержувати чи відправляти повідомлення друзям, – звичайно ж, при умові, що ви підключені до мережі через телефон.

Серед доступних функцій ICQ – чат, повідомлення, електронна пошта, передача URL-адрес і файлів. Програма дозволяє мати онлайнний зв'язок.

ICQ – як факсовий апарат: ніхто не зможе нею користатися, поки партнер не придбає аналогічну програму. Тому, щоб процвітати, потрібно добратися до "критичної маси". "Розмножуються" вони просто: кожний хоче, щоб у його друзів теж була така програма, щоб знати, хто зараз знаходиться в мережі, а кого – немає. Сама ICQ заохочує користувачів рекомендувати її своїм друзям і повідомляє, коли приятель переніс її у свій комп'ютер.

Існує декілька версій програми, які надають різноманітні функції, звичайно програмно збільшуючись у розмірах. Так, ICQ Pro оснащена власною системою пошуку інформації, дозволяє грати в мережні ігри, нагадує про дні народження, спілкуватися не тільки в текстовому, а й у голосовому чи відео режимі.

ICQ Lite містить тільки базові функції, як то передача файлів, швидкий обмін повідомленнями та SMS. Обидві програми можуть бути встановлені на комп'ютері паралельно.

Установочний комплекс програми можна знайти практично на всіх великих програмних серверах – <http://www.3dfiles.ru> чи <http://www.rusc.ru>.

Деякі пошукові сервери, наприклад, Rambler, використовує ICQ в якості одного з сервісів. При реєстрації електронної скриньки можна отримати ICQ-номер, також при реєстрації на Rambler-ICQ, крім номеру користувач отримує e-mail-адресу.

При реєстрації на Rambler-ICQ потрібно ввести мінімум інформації: бажаний логін, ім'я та прізвище користувача (рис. 5.20). При некоректному імені, Rambler зразу сповіщає про цей факт і пропонує можливі інтерпретації введеного імені та прізвища користувача у вигляді логіну (рис. 5.21). Після узгодження логіну вводиться деяка додаткова інформація (рис. 5.22) та код від автоматичної реєстрації. Останній крок це запит на отримання ICQ номера та сповіщення про його присвоєння (рис. 5.23)

Рис. 5.20. Початок реєстрації на Rambler-ICQ

Рис. 5.21. Повідомлення про зайнятість вибраного логіну

Рис. 5.22. Додаткова інформація при реєстрації

Рис. 5.23. Сповідження про присвоєння ICQ номера

Для подальшого використання потрібно підключатися під своїм номером (рис. 5.24), вводячи номер та пароль. Робоче вікно системи (рис. 5.25) дуже просте.

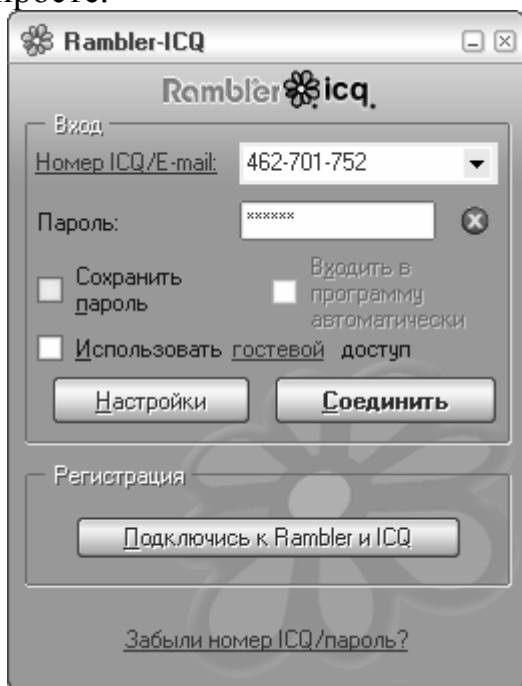

Рис. 5.24. Підключення до системи ICQ

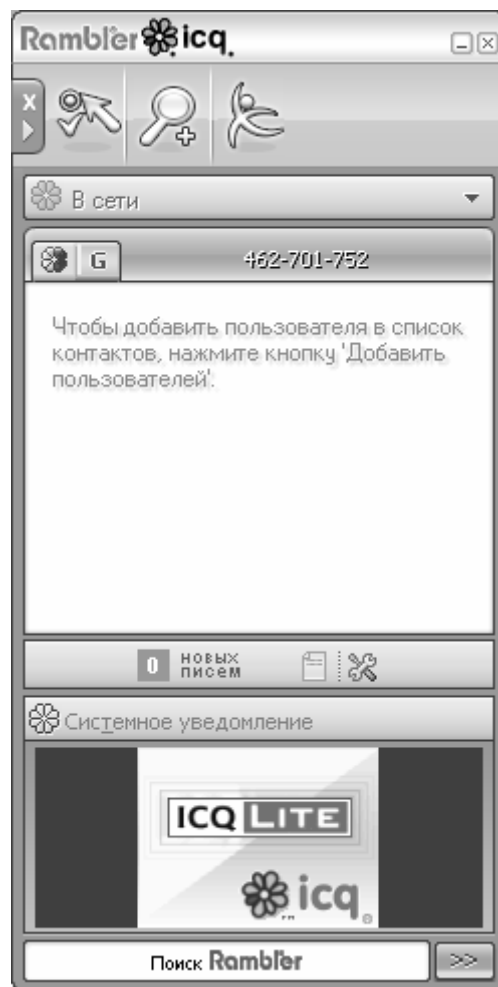

Рис. 5.25. Робоче вікно ICQ

Основні кнопки панелі інструментів:

— зняти/вивести панель швидкого вибору режиму роботи;

— головне меню;

— Кнопка **Добавить контакт** відкриває діалогове вікно для добавлення нового контакту, чи знаходження іншого в каталогах служби.

Успішному пошуку контактів може допомогти введення додаткової інформації про себе: про роботу, захоплення, домашню адресу, телефон, та ін. Надання такої інформації справа цілком добровільна і не обов'язкова. Але, потрібно пам'ятати, що інформація стане доступна іншим користувачам Internet.

5.5. Безперервне отримання інформації (“викачування”)

Значна кількість сайтів містять на своїх Web-сторінках посилання на файли, що містять потрібну вам інформацію. Це можуть бути нові програми чи нові настройки (оновлення) для програм, які у вас вже є: музика, кінофільми, енциклопедії, інструкції по роботі, ремонту, книжки і т. ін.

Деякі з цих файлів мають значний розмір: десятки, а то і сотні мегабайт. Для того, щоб скористатися ними, їх треба переписати з того сервера, де вони знаходяться, на свій комп'ютер. При відносно невеликій швидкості з'єднання, яку мають більшість користувачів Internet (4-7 Кб/с) – час отримання такого файлу розтягується на термін від десятків хвилин до декількох годин. За цей час зв'язок з вашим провайдером може розірватися. При цьому, той файл, який ви переписуєте (або як кажуть “викачуєте”) з сервера, буде втрачено і вам знадобиться повторно почати цей процес.

Такі складності приводять до збільшення часу користування Internet, а значить, і збільшенню оплати за нього. А для надвеликих файлів їх отримання може стати просто неможливим, оскільки “коннект” (connect, англ. –з'єднання) з провайдером може бути меншим, аніж час, потрібний для їх викачування.

Для вирішення цієї проблеми були створені програми, які виконують процес отримання файлів з якогось сервера з фіксацією обсягу вже отриманої частини. Якщо станеться розрив зв'язку, ці програми, після його поновлення, починають “викачування” з того байта файлу, на якому цей розрив стався.

Інколи у вас виникає потреба переписати увесь сайт на свій комп'ютер, щоб потім, вимкнувши Internet, в локальному режимі (не приєднуючись до провайдера), спокійно розібратися в змісті цього сайту. Сайт частіше всього складається зі значної кількості Web-сторінок, пов'язаних з першою гіперпосиланнями.

Описані нижче програми дозволяють отримати весь сайт з усіма веб-сторінками, оскільки вони автоматично переходять по гіперпосиланням і отримують весь пакет інформації, а не тільки ту сторінку, яку ви розглядаєте.

5.5.1. Програма Net Wampire

Net Wampire – універсальний менеджер, за допомогою якого ви можете знайти список і завантажити файли з серверів Internet. Тільки перемістіть адресу сайту від вашого вікна перегляду до малого плаваючого вікна, і програма перепише цей файл для вас.

Net Wampire знайде місцезнаходження файлу в Internet, перевірить місце перебування для доступності і швидкості, установить зв'язок дискового набору, коли складено розклад, і почне завантаження. Вам немає необхідності хвилюватися про зайняті сервери і невдачі зв'язку – програма викличе сервер, поки зв'язок установлюється і в резюме покаже вам, скільки ще залишилося.

На завершення, Net Wampire сповістить вас текстовим повідомленням або звуком, відкриє отриманий файл або почне його перевірку вашим вірусним інформатором, роз'єднає модем або навіть припинить роботу вашої системи – у залежності від результатів цієї перевірки та вашої обачності.

Net Wampire має простий, інтуїтивний інтерфейс (рис. 5.26).

Виберіть **“Варианти/Сети”** в головному меню і надрукуйте вашу адресу електронної пошти в полі **“Адреса электронной почты”**. Це використовуватиметься, як пароль протягом анонімного початку сеансу для серверів FTP. У більшості випадків це тільки елемент ввічливості, щоб показати вашу дійсну ад-

ресу електронної пошти серверу, до того ж, деякі сервери не дозволятимуть вам почати сеансу якщо адреса електронної пошти хибна.

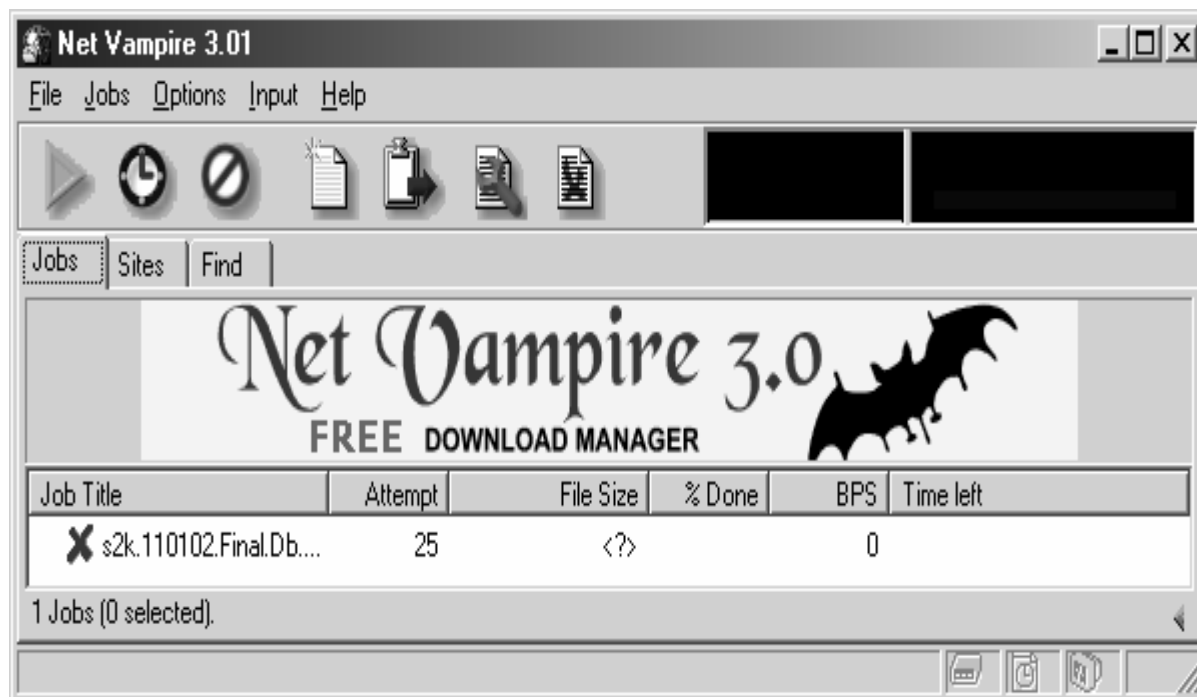

Рис. 5.26. Основне вікно програми Net Wampire

Якщо ви використовуєте повноваження, щоб приєднатися до Internet, клацніть на закладці **“Полномочия”** і додайте всі повноваження, які ви плануєте використати до **“Список полномочий”**. Виберіть повноваження по умовчання для протоколів FTP чи HTTP.

Якщо ви приєднуєтесь до Internet, використовуючи зв'язок дискового набору, клацніть на закладці дискового набору.

Щоб дати можливість об'єднання з вашим вікном перегляду, виберіть пункт перегляду **“Вход / Монитор”** в основному меню.

Якщо у вас є час, щоб завантажити що-небудь, відкрийте веб-сторінку або довідник FTP у вашому вікні перегляду, потім перейдіть на зв'язок з **Сетевой Корзиной** Net Wampire.

Мережний діалог відкриється полем **“Расположение”**, яке заповнюється з URL. Клацніть стартову кнопку, щоб додати до списку робіт ще одну і виконати її.

Утримуйте **Alt**, клацаючи на зв'язку у вашому вікні перегляду, щоб послати URL до Net Wampire. Якщо Net Wampire не працює, він почне роботу автоматично. Вікно перегляду працює з Internet Explorer 4.0 та з його наступними версіями, і з усіма версіями Netscape.

Щоб дати можливість контролю буфера обміну, виберіть **“Буфер обмена Вход/ Монитор”** в головному меню.

Якщо ви маєте файл, який отримано тільки частково іншою програмою, ви можете легко імпортувати через Net Wampire кінець завантаження. Виберіть

“Файл Импорта Робот” в головному меню, виберіть файл на відкритому вікні діалогів і клацніть **ОК**.

З Net Wampire 3.0 ви можете додати значення URL-ів до довідників FTP, так як і до індивідуальних файлів, список файлів в довіднику буде завантажений і збережений в форматі HTML. В списку зазначення URL-ів ці файли відображаються на закладці зв'язків в правій панелі. Ви можете легко сортувати зв'язки, вибирати деякі або всі, вручну чи з використанням фільтра, додавати вибрані зв'язки для завантаження, використовуючи контекстне меню.

Завантажені документи HTML і весь отриманий URL аналізуються, включаючи і розроблені за допомогою Java applets, ActiveX, JavaScript. Коли нова робота додана до списку, всі установки встановлюються до значень по умовчання.

Щоб редагувати установки для специфічної роботи, відкрийте діалог **“Установки”** за допомогою подвійного клацання лівої кнопки миші на вибраному файлі в списку або за допомогою вибору **“Установки Работы”** в головному меню.

Коли ліміт до ряду діючих спільно зв'язків не дозволяє всім активним задачам починатися в один і той же час, Net Wampire вибирає початок наступної Роботи випадково. Роботи з вищим пріоритетом матимуть більші шанси, щоб початися. Найвища пріоритетна установка має номер 9.

Деякі сервери HTTP розпізнають тільки ті замовлення, які посилаються специфічним вікном перегляду. Для цього Net Wampire удає, що це Internet Explorer або Netscape.

Net Wampire має спеціальні обмеження, щоб гарантувати цілісність отриманих файлів. Зокрема, для цього він перевіряє розмір файлу і дату/час, якщо будь-які з цих атрибутів змінилися. Інколи, однак, ви можете захотіти відключити контроль дати/часу.

Деякі величезні сервери, як наприклад ftp.netscape.com або www.apple.com, фізично складаються з декількох комп'ютерів. Кожний з цих комп'ютерів має точно таку саму структуру довідника і файлів, але дати файлів на кожному комп'ютері відрізняються. Кожного разу, коли ви просите файл від такого сервера, ваш зв'язок розбивається вщент і спрямовується до різних комп'ютерів. Net Wampire виявляє зміну часу файлу. Використовуйте вибір **“Ignore Изменение Времени Файла”**, завантажуючись від таких серверів.

Ви можете задати значення “таймаут” окремо для встановлення зв'язку, відповідей команди і даних. Міняйте ці установки, щоб досягнути максимальної дієвості для кожного випадку.

Установка “таймаут” до малого значення може вплинути на зв'язок, коли пакети затримані з причини мережної перевантаженості, дуже високі значення примусять Net Wampire марнувати час на чекання. Ви можете відмінити “таймаут” за допомогою відключення контролю відповідного вікна зі списком файлів. Процес завантаження відображається у робочому вікні програми (рис. 5.27).

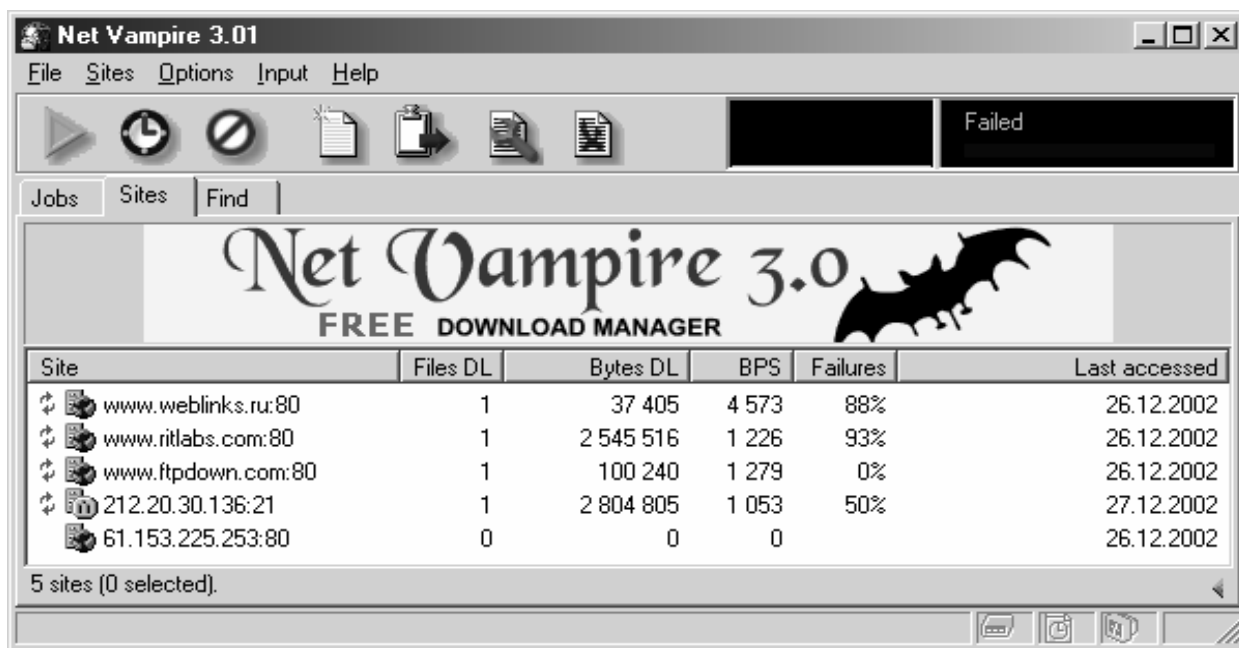

Рис. 5.27. Закладка "Sites" – дозволяє визначити обсяг виконаної роботи.

5.5.2. Програма REGET

Одна із самих невеликих (близько 700 Кб) програм, призначених для викачування файлів з FTP і HTTP серверів. Самі розробники назвали її "менеджером викачувань". Порівняно з конкурентами, ReGet дуже вигідно виглядає за рахунок абсолютної готовності вести техніко-рятівні бесіди російською мовою.

Налаштувати ReGet рекомендується вже при першому запуску (звісно пізніше Ви зможете внести будь-як зміни в конфігурацію). Нічого складного, задача з чотирьох кроків:

- сказати Next (Далі);
- визначити місце збереження файлів, що завантажуються, (за замовчуванням, C:\My Downloads) і сказати Next (Далі);
- задати адреси FTP і HTTP Proxu (наприклад, proxu.ukr.net:8080), якщо забули – запитайте у Вашого провайдера, якщо не бажаєте використовувати – зніміть прапорці, і знову Next (Далі);
- визначте рівень функціональних можливостей програми: Simple mode – для новачків (рис. 5.28), Advanced mode – для досвідчених, і жміть на Finish (Готово).

Якщо на останньому етапі Ви не забрали прапорець в рядку View Documentation, то при першому старті програми відкриється вікно короткого опису.

Основна особливість ReGet полягає в тому, що ви створюєте чергу викачування. Нове викачування можна додати в чергу декількома способами:

- Вибрати пункт **"Download using ReGet"** в контекстному меню Internet Explorer (щоб викликати його, треба клацнути на посиланні правою клавішею миші).
- Перетягнути посилання з браузера у вікно ReGet і відпустити.

- Встановити стеження за буфером обміну на вкладці **"Інтеграція"** меню **"Option"** в ReGet, потім натиснути правою клавішею миші на посиланні і вибрати **"Copy Shortcut"**.

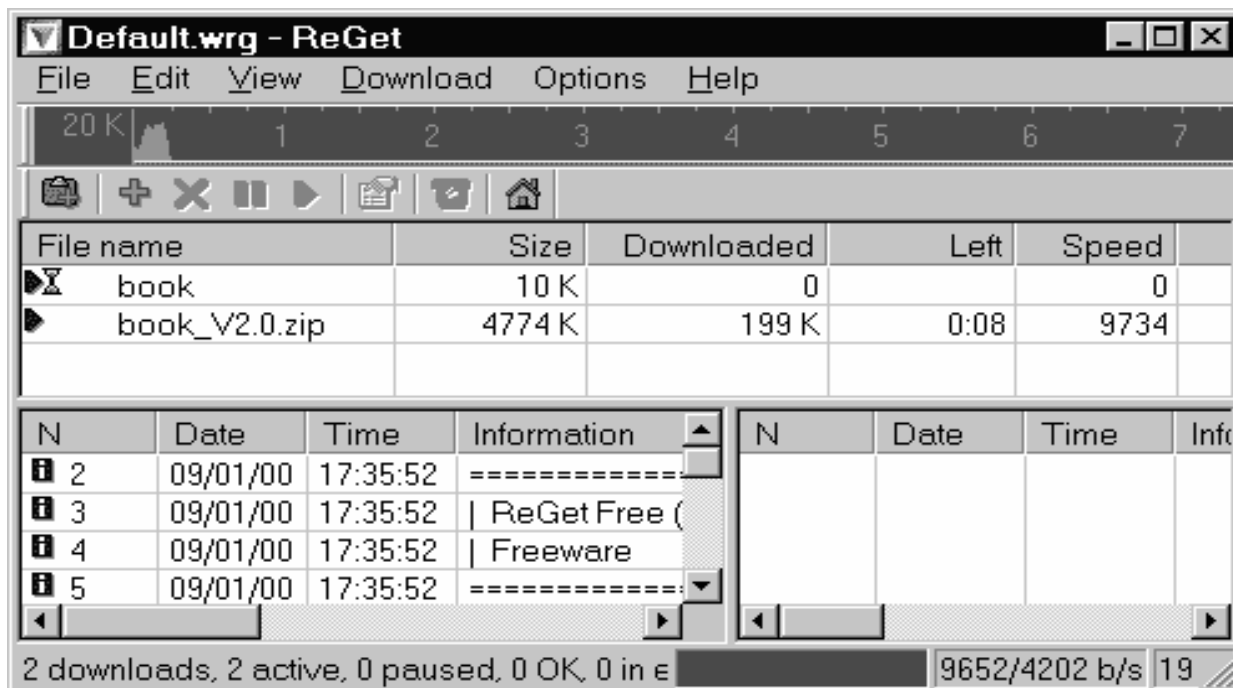

Рис. 5.28. Спрощений інтерфейс (Simple mode) ReGet

- Скопіювати адресу в буфер обміну, а потім вручну додати в чергу, натиснувши **Ctrl+V** або вибравши **"Insert"** в меню **"Edit"**.
- Скопіювати адресу в буфер обміну, потім клацнути правою клавішею миші на іконці ReGet в System Tray і вибрати **"Insert URL"** з меню.
- Вибрати пункт **"New Download "** в меню **"Download"** і ввести URL з клавіатури.

ReGet може бути запущений з англійським інтерфейсом. Щоб змінити мову інтерфейсу, виберіть в меню **View/Language**, потім виберіть з представлених потрібну мову.

Більшість FTP серверів підтримують команду REST nnn. Якщо клієнт передав її серверу, то сервер буде передавати файл не з початку, а з позиції nnn. Самий поширений сервер, не підтримуючий цю команду – Microsoft IIS. Точніше, він її підтримує, але вимагає, щоб параметр завжди дорівнював 0.

Звичайно, при роботі по FTP протоколу, використовується два з'єднання – для команд і для даних. З'єднання для команд встановлює клієнт, а для даних сервер. У деяких випадках (наприклад, при наявності FireWall) необхідно, щоб обидва з'єднання встановлював клієнт. Тоді сервер переводиться в пасивний режим командою PASV.

У випадку обриву зв'язку, проксі-сервер передає клієнту повідомлення про помилку, причому це повідомлення приклеюється в кінець фрагмента файлу, що викачувався. Якщо продовжити викачування, то це повідомлення залишається всередині файлу. Є два варіанти розв'язання цієї проблеми:

1) При всіх обривах (як на першій, так і на другій ділянках) ReGet обрізає останні 2 Кб файлу, які були викачані не повністю (так, наприклад, чинить GetRight). Цей варіант має декілька недоліків: по-перше, навіть якщо сміття в кінці файлу немає, ми втрачаємо 2 кілобайти даних, які були викачані не повністю, по-друге, звичайне повідомлення про помилку має менший розмір, хоч він і змінюється в залежності від помилки і адреси сервера.

2) При всіх обривах ReGet намагається знайти всередині останніх 2 Кб файлу рядок, з якого звичайно починається повідомлення про помилку і обрізає точно вздовж межі повідомлення. Якщо такого рядка не знаходить, то вважає, що обрив стався на 1-й ділянці, і не обрізає. Недоліки: рядки, що використовуються для виявлення, можуть знаходитися всередині файлу або повідомлення про помилку може починатися з іншого рядка.

Увага! Деякі проксі-сервери (наприклад, MSProху) не повідомляють розміру файлів при роботі з FTP серверами, і у разі помилки на 2-й ділянці єдиний спосіб її виявити – використати "Хитрий відкат". Тому, при роботі через проксі-сервер, і невідомому розмірі файлу, ЗАВЖДИ використовується "Хитрий відкат".

5.5.3. Програма Opera

Режим докачки вмикається у цій програмі автоматично, як тільки ви натиснули слово „викачування” на сайті, де пропонується отримати файли (рис. 5.29). Інтерфейс одразу показує процес отримання файлів та місце, куди вони будуть покладені.

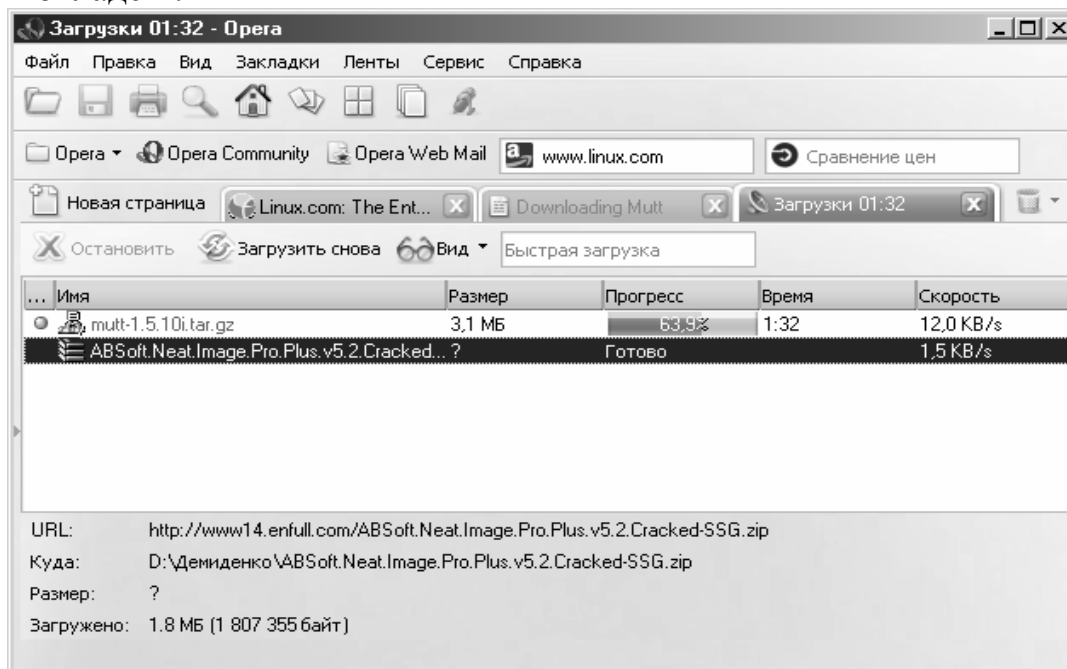

Рис. 5.29. Браузер Опера в режимі докачки

5.6. Індивідуальні завдання №5

Робота з допоміжними програмами для роботи в Internet: ReGet та ICQ і порівняння їх можливостей з особливостями роботи браузерів

Кожен етап роботи ілюструвати документом у форматі Word, шляхом збереження зображення через PrintScreen і наступним перенесенням цього зображення у Word гарячими клавішами “Ctrl+V”. В тексті документа має бути визначено власне відношення до зручності роботи з кожною з програм.

За цю роботу викладач виставляє три оцінки – за кожною з програм.

1. Увімкнути програму ReGet.
2. Вибрати HTML-сторінку іншої групи і спробувати переписати великий файл, на який там дано посилання. Перервати роботу програми через “Ctrl+Alt+Del”, а потім повторити операцію. Відмітити: з якого байта починається копіювання файлу.
3. Повторити операцію по п.2 з будь-яким браузером.
4. Виконати настройку програми ICQ по власним параметрам. Отримати власний ICQ-код і спробувати знайти за цією програмою свого однокласника.
5. Виконати пошук інформації по темах курсу (локальні мережі, топологія мереж, безпроводні мережі, електронна пошта і т.п.) за допомогою будь-яких двох спеціалізованих систем. Порівняти результати. Звернути увагу на кількість знайдених сторінок та їх якісне наповнення. Результати якої з програм більш адекватні. Висновки відобразити у звіті.
6. Створити на будь-якому сервері віртуальну поштову скриньку.
7. Перевірити можливості налаштування інтерфейсу та сервісні послуги серверу. Відобразити результати у звіті.
8. Надіслати листи своїм однокласникам з повідомленням про реєстрацію.
9. Відправити листа керівнику групи з прикріпленим звітом при виконанні роботи.
10. Зберегти у скриньці копії відправлених повідомлень.

Контрольні питання

1. Як звернутися до пошукової системи?
2. Які пошукові системи, крім приведених в цьому розділі Ви знаєте?
3. Які основні правила пошуку інформації в мережі?
4. Як організується розширений пошук?
5. В чому різниця між електронною і звичайною поштою?
6. Чим програма ICQ зручніша за інші мейлери?
7. Що розуміється під завантаженням файлів?
8. Для яких цілей створена програма ReGet?
9. Як призупинити і відновити завантаження файлів?
10. В чому різниця між форумом і чатом?
11. Чи обмежується перелік допоміжних програм вивченими в цій лабораторній роботі?